

FÖLDRAJZI TANULMÁNYOK V.
TÁJVÁLTOZÁS ÉRTÉKELÉSI MÓDSZEREI
A XXI. SZÁZADBAN

Földrajzi tanulmányok

A sorozatot szerkeszti

MEZŐSI GÁBOR

5. kötet

Tájváltozás értékelési módszerei a XXI. Században

**Tudományos konferencia
és műhelymunka tanulmányai**

Tájváltozás értékelési módszerei a XXI. században

Szerkesztette:

Szilassi Péter
Henits László

Lektor:
CSORBA PÉTER DE, KEVEINÉ BÁRÁNY ILONA SZTE,
LÓCZY DÉNES PTE, KISS TÍMEA SZTE,
MARGÓCZI KATALIN SZTE, MARI LÁSZLÓ ELTE,
MEZŐSI GÁBOR SZTE, SZATMÁRI JÓZSEF SZTE,
SZILASSI PÉTER SZTE

A kötetet és a borítót tervezte:
SZÓNYI ETELKA

A kötet kiadását támogatta:

Szegedi Tudományegyetem Természettudományi és Informatikai Kar
Természeti Földrajzi és Geoinformatikai tanszék

ISBN 978–963–315–021–4
ISSN 1789–302–X

© A tanulmányok szerzői és a kötet szerkesztői, 2010
© JATEPress, 2010

Minden jog fenntartva.
Jelen könyvet, illetve annak részeit tilos reprodukálni,
adatrögzítő rendszerben tárolni,
bármilyen formában vagy eszközzel
– elektronikus, mechanikus, fényképeszeti úton –
vagy más módon közölni a kiadó engedélye nélkül.

Tartalom

Előszó	7
I. ADATFORRÁSOK, MODELLEK HASZNÁLATA A TÁJVÁLTOZÁS ELEMZÉSÉBEN. A TÁJVÁLTOZÁS ELEMZÉSÉNEK ELMÉLETI, MÓDSZERTANI ALAPJAI	9
Tájdinamika – módszertani fejlemények (Lóczy Dénes)	11
Térképi adatbázisok összehasonlíthatóságának javítása tájmetriai elemzések révén (Szilassi Péter)	31
Tájmetriai vizsgálatok lehetséges adatbázisai (Szabó Szilárd)	41
Élőhelytérkép rekonstrukciók módszertani kérdései (Bíró Marianna)	63
Különböző skálázású táji adatok és a parlagok növényzete közti kapcsolat (Csecserits Anikó, Rédei Tamás, Kröel-Dulay György, Szabó Rebeka, Szitár Katalin)	107
Hogyan értékelhető a tájváltozás? (Kertész Ádám)	125
Gondolatok a Közép-európai tájökológiai kutatásokról (Keveiné Bárány Ilona)	135
Tájvédelmi törekvések Európában (Csorba Péter)	143
A néhány száz évre visszatekintő, botanikai célú történeti tájökológiai kutatások módszertana (Molnár Zsolt, Bíró Marianna)	151
A természeti környezet változásának térképezése Pécsen és környékén (Gyenizse Péter, Ronczyk Levente)	181

Spektrális indexek szerepe a tájváltozás, táji érzékenység megfigyelésében (Ladányi Zsuzsanna, Kovács Ferenc)	203
Magyarország potenciális vegetációmodellje – eszköz a természetes növényzet lehetséges változásának felmérésére tájhasználatváltozás esetén (Somodi Imelda, Czúcz Bálint, Pearman Péter, Zimmerman, Niklaus E.)	215
2. TÁJVÁLTOZÁS ELEMZÉSI LEHETŐSÉGEI (ESETTANULMÁNYOK)	225
A tájváltozások és a társadalmi-gazdasági viszonyok alakulásának össze- függései a Duna-Tisza köze középső részén (Dóka Richárd, Aleksza Róbert, Kóhalmi Fruzsina, Keveiné Bárány Ilona)	227
Térinformatikai adatkonverzió a Csörsz-árok példáján (Csabainé Prunner Andrea, Harkányiné Székely Zsuzsanna, Füleky György, Bagi Katalin)	261
Madártávlatból a horizontra! Avagy a tájváltozás értékelésének horizontális aspektusa(i) (Bodnár Réka Kata, Molnár Lajos Szabolcs) . . .	269
Erdély talajtakarójának változása az emberi tevékenység hatására (Jakab Sámuel)	277
Tájváltozás vizsgálata a Szabadkígyósi pusztán (Barna Gyöngyi)	291
A középkori Hortobágy-Sárrét település- és természetföldrajzához III. (Pinke Zsolt)	303
Tájváltozás elemzés a CORINE adatbázisok alapján (Mari László)	317
A kötet szerzői	331

Előszó

MTA X. Földtudományok Osztályának Földrajz II. Bizottsága, Tájföldrajzi Albizottságának, és a Szegedi Tudományegyetem Természeti Földrajzi és Geoinformatikai Tanszékének szervezésében 2009. november 10-én a Szegedi Tudományegyetemen került sor „A tájváltozás értékelési módszerei a XXI. században” című tudományos konferenciára és műhelymunkára. A szervezők célja egyrészt a témában kutató tájföldrajzos, botanikus, agrármérnök, tájépítész mérnök kollégák közti szakmai kommunikáció elősegítése, másrészt a tájváltozás kutatásával kapcsolatos módszertani újdonságok bemutatása volt.

A korábbi évek tájökológia konferenciáin, szakmai fórumainak tematikáján körvonalazódott, hogy tájszerkezeti, felszínborítási, botanikai–ökológiai jellegű változások vizsgálata a magyar tájökológiai kutatások egyik jelentős sodorvonalát képviselik. A konferencia iránti szakmai érdeklődés azonban messze fölülmúlta a szervezők korábbi várakozását. Az elhangzott 33 előadás, és 1 poszter témái zömmel szakmai, elméleti kérdéseket, és módszertani újdonságokat feszegettek. Az előadások lektorált tanulmánykötetben való publikálásával célunk egyrészt keresztmetszetet adni a tájváltozás kutatásának jelenlegi irányairól, tendenciáiról, másrészt bemutatni a legújabb módszereket, eredményeket minél szélesebb kör számára, hiszen a kötet teljes anyaga az Interneten is elérhetővé tesszük a <http://www.geo.u-szeged.hu/egyeb-kiadvanyok> honlapon. Bízunk benne, hogy mind a kutatással foglalkozó kollégák, doktoranduszok, mind a gyakorlatban tevékenykedő tájvédelemmel, természetvédelemmel, területi tervezéssel foglalkozó szakemberek haszonnal forgatják majd.

Szeged, 2010. május 16.

Szilassi Péter és Henits László